

Research Article

INTEGRATED ACTIVITY REPORTING MODEL RECOMENDATION FOR LOCAL GOVERNMENTS

YEREL YÖNETİMLER İÇİN ENTEGRE FAALİYET RAPORLAMA MODELİ ÖNERİSİ*

Emre KAPLANOĞLU^{1*} | Gönül ALKAN²

¹Doç. Dr., Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye, ORCID: 0000-0001-7287-1938

²Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye, ORCID: 0000-0002-8539-2917

Article Info:

Received : Oct 23, 2022

Revised : Dec 5, 2022

Dec 26, 2022

Accepted : Dec 26, 2022

Keywords:

Local Governments, Integrated Reporting, Sustainability Reporting, GRI, İzmir

Anahtar Kelimeler:

Yerel Yönetimler, Entegre Raporlama, Sürdürülebilirlik Raporlaması, GRI, İzmir

DOI: 10.46238/jobda.1193536

ABSTRACT

Local governments provide various reports containing financial and social data, as required by the legislation, and to inform the public. These reports are very valuable for local governments to share their environmental, managerial, social and financial performances with the public. However, the separate presentation of these reports limits the formation of managerial strategies and the public's access to all information together and with a standard presentation. In this study, a sample integrated annual report prepared according to GRI indicators regarding the applicability of integrated reports in local governments, in which financial and non-financial performance information of enterprises is given and explained, is presented. The activity reports of the İzmir Metropolitan Municipality were included in the scope of the study. The information in the municipality's annual report was examined and an example of an integrated annual report was created by taking the ones compatible with the GRI indicators and suggestions were shared.

ÖZ

Yerel yönetimler mevzuat gereği, zorunlu olarak ve kamuyu aydınlatmak için mali ve sosyal verileri içeren çeşitli raporlar sunmaktadır. Bu raporlar yerel yönetimlerin çevresel, yönetsel, sosyal ve finansal performanslarını kamuoyu ile paylaşmaları açısından çok değerlidir. Ancak bu raporların bağımsız sunumu, yönetsel stratejilerin oluşturulmasında ve kamuoyunun bütün bilgilere bir arada ve standart bir sunumla erişiminde sınırlı kalmaktadır. Bu çalışmada işletmelerin finansal ve finansal olmayan performans bilgilerinin verildiği ve açıklandığı entegre raporların yerel yönetimlerde uygulanabilirliğine ilişkin GRI göstergelerine göre hazırlanan örnek bir entegre faaliyet raporu sunulmaktadır. Çalışmanın kapsamına İzmir Büyük Şehir Belediyesi'nin faaliyet raporları alınmıştır. Belediyenin faaliyet raporunda yer alan bilgiler incelenmiş ve GRI göstergeleriyle uyumlu olanlar alınarak bir entegre faaliyet raporu örneği oluşturulmuş ve öneriler paylaşılmıştır.

© 2022 JOBDA All rights reserved

***Corresponding author.**

E-Posta: emre.kaplanoglu@ege.edu.tr

1 | GİRİŞ

Doğal kaynakların aslında sınırsız olmadığına anlaşılması ile birlikte dünyanın gündemine oturan sürdürülebilir kalkınmanın özünde gelecek nesillere yaşanılabilir bir dünya bırakma kaygısı vardır. Çevre tahribatları, ekolojik felaketler, doğada yaşayan canlı ırklarının giderek azalması ve son olarak COVID-19 süreci dünyadaki hiçbir kaynağın sınırsız olmadığını gösterdi. Zamanla tükenen doğal kaynakların yaşamsal önemi çevre odaklı politikaların üretilmesini zorunlu kılmaktadır. Gelecek nesillerin adil ve eşit bir dünyada temel ihtiyaçlarının karşılanması için yerel ve evrensel boyutta sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin uygulanması gerekir. Sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın odağında insan sağlığının ve doğal dengenin korunması, kaynakların akılcı bir şekilde yönetilmesi bulunur. Sürdürülebilir bir dünya için ekonomi politikaları, sosyal politikalar ve çevre politikaları ile birlikte değerlendirilmelidir.

Sürdürülebilirlik kavramının günümüz ortamındaki tanımına ulaşmasında etkili olan süreç ele alındığında, yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren artan teknolojik gelişim ve bu gelişimin endüstriye olan etkisi sonucunda kaynakların azalmasıyla birlikte toplumda ortaya çıkan çevresel hassasiyetteki artışın önemli olduğunu söyleyebiliriz. Bu çevresel hassasiyet 1970'li yıllarda oluşmaya başlamış ve 1980'li yıllarda ulusal ve uluslararası alanda da karşılık bulmuştur. Sanayileşmenin etkili olduğu yerlerde beliren çevresel sorunlar, 1970'li yıllardaki çevresel duyarlılık eyleminin daha geniş kitleleri etkilemesine neden olmuştur. 1972 yılında İsveç'te düzenlenen Birleşmiş Milletler İnsani Çevre Konferansı'nda, artan çevre farkındalığı uluslararası mecrada yankı bulmuştur. Bu konferanstaki bildirmede yer alan "çevrenin taşıma kapasitesine dikkat çeken, kaynak kullanımında kuşaklararası hakkaniyeti gözetken, ekonomik ve sosyal gelişmenin çevre ile bağlantısını kuran ve kalkınma ile çevrenin birlikteliğini vurgulayan ilkeler" sürdürülebilirlik fikrinin ana noktasını oluşturmaktadır (Bozlağan, 2005, s. 1015). Daily ve Erlich (1996) sürdürülebilirliği tanımlarken sosyal, ekonomik ve ekolojik sistemin ihtiyaç duyduğu değerleri korumak olduğunu belirtirken, Maclaren (1999) ise arzu edilen koşulun devamlılığı ve sosyal eşitliğin var olması biçiminde tanımlamıştır. Evrensel bir kavram olan sürdürülebilirlik; "bir toplumun, bir ekosistemin işleyişini kesintisiz, bozulmadan, aşırı kullanımla tüketmeden ya da ana kaynaklara aşırı yüklenmeden sürdürülebilmesi yeteneği" olarak

tanımlanmaktadır (Kaypak, 2010, s. 98). Sürdürülebilirlik kavramı bütünsel açıdan değerlendirildiğinde uzun vadede insanın yaşam kalitesini arttıran ilke ve stratejileri içeren bir yaklaşımdır. Sürdürülebilirlik ile ilgili yapılan tanımların ortak paydası, kaynakların uzun vadede korunarak kullanılması, gelecek nesillere yaşanabilecek bir dünya bırakmak için gereken önlemlerin alınmasıdır. Sürdürülebilirlik konusundaki düzenlemeler her düzeyde yaşama entegre edilmeli ve yerel yönetimler bu konuda kapsayıcı ve yönlendirici olmalıdır. Kurumların performanslarının ölçümünde finansal verilerin yetersiz kalması nedeniyle finansal olmayan verilerin de raporlanması ihtiyacı entegre raporlama kavramını gündeme getirmiştir. Sürdürülebilir bir dünya için kurumların, çevre ve insan odaklı kurumsal süreçler oluşturması, sürdürülebilir değer yaratmaları paydaşların kararlarını etkilemektedir. Entegre raporlama, kurumun değer oluşturma sürecini entegre fikri temelinde bilgi kullanıcılarıyla paylaşmaktadır. "Entegre düşünce, bir kuruluşun çeşitli işletme ve fonksiyonel birimleri arasındaki ilişkileri ve kullandığı ya da etkilediği sermaye öğelerini aktif şekilde hesaba katmasıdır" (IIRC, 2013a, s. 2). Entegre raporlama, bilgi kullanıcılarıyla bu bilginin oluşturduğu arasındaki ilişkiyi gösterecek biçimde finansal, yönetim, yönetim ve ücret ve sürdürülebilirlik raporlamasına dayanılarak hazırlanmıştır (IIRC, 2011a, s. 1). Entegre raporlama süreciyle ifade edilmek istenen paydaşlarla kuruluşun iletişim faaliyetlerinde bir araç görevi olan entegre raporun bu süreçten farklı bir kavram olduğudur (IIRC, 2011a, s. 5). Entegre raporlama kullanılmasını teşvik eden başlıca kurumlardan biri olan GRI, 7-9 Mayıs 2008 tarihinde "GRI Sürdürülebilirlik ve Şeffaflık Konferansı"ni düzenlemiştir. "2008 konferansında raporlamanın geleceğine yönelik iki somut stratejik hedef önerisi çıkmıştır. Birincisi, OECD ülkelerindeki ve gelişmekte olan büyük ekonomilerdeki tüm büyük ve orta ölçekli şirketler için, 2015 yılına kadar ESG (Environmental, Social and Governance) - Çevresel, Sosyal, Yönetişim raporlamasının zorunlu hale getirilmesi ve eğer yapmıyorlarsa neden yapmadıklarını açıklamaları ve ikincisi ise finansal raporlamayı ve ESG raporlamasını etkin şekilde entegre edecek ve uluslararası platformda kabul görececek bir standardın 2020 yılına kadar hazırlanması yönündeydi" (Gökmen, 2013, s. 2). Yerel yönetimler vatandaşa en yakın yönetsel birimler olduğundan kamusal hizmetlerin vatandaşa sunulmasında en etkin birimlerdir. Belediyenin görevleri 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir

(Belediye Kanunu, 2018): “İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000’in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.” Yerel yönetimler vatandaşların dünyaya gelişinden ayrılışına kadar hizmet sunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, vatandaşların yaşam sürecinde ihtiyaç duydukları tüm yerel yönetim hizmetlerini verirler. Şehir yoksulluğunu azaltmak/ortadan kaldırmak, temel sağlık ve eğitim hizmetlerini geliştirmek, güvenli su kaynağı sağlamak, çevresel sorunları en aza indirmek, afet riskini azaltmak, sosyal dışlanma ve ayrımcılıkla mücadele etmek gibi politikalar oluşturmak ve uygulamak hizmetleri arasındadır (Şolt, 2018, s. 55).

Şehirler bölgesel, ulusal ve uluslararası çevreyi etkilemektedir. Örneğin, şehirler, hem yerleşim yerini oluşturmakta hem de onu şekillendirmektedir. Şehirlerde çok fazla miktarda besin, su ve enerji kullanılmakta ve bu da karbon salınım ve atık miktarını arttırmaktadır. Ayrıca, şehirlerdeki birçok altyapı, farklı ulusal ve uluslararası ekolojik faaliyetlere dayanmaktadır. Bu açıdan, şehrin sürdürülebilirliği, fiziksel yapının ve habitatın doğrudan dönüşümü, yenilenebilir ve yenilenemez doğal kaynakların kullanımı, gaz salımı, atıklar, insan sağlığı ve refahı gibi boyutlarda değerlendirilmelidir. Sürdürülebilir şehirler, şehir sakinlerinin ihtiyaçlarının yöreye ait ve uluslararası kaynaklarla sürdürülebilir olmayan kaynak kullanımı olmadan görülmesi olarak tanımlanmaktadır. Şehirlerin uluslararası çevreyle olan karşılıklı bağımlılığını anlatan Alberti, şehirlerin yerel düzeyde sürdürülebilir uygulamalar geliştirebilir bile bu şehirlerin uluslararası düzeyde sürdürülebilir oldukları anlamına gelmediğini ifade etmiştir (Alberti, 1996, s. 383-386; Akçakaya, 2016, s. 52-53). Sürdürülebilir Kalkınma kavramı ise özetle “bugünkü ihtiyaçları, gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağını ortadan kaldırmaksızın karşılayan kalkınma” olarak tanımlanmıştır (Ertürk, 2009, s. 330). Sürdürülebilir kalkınma terimi ilk kez, Birleşmiş Milletler’in Norveç’ten Gro Harlem

Brundtland başkanlığındaki Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu’nun (WCED), Our Common Future (Brundtland Raporu şeklinde de adlandırılmaktadır.) raporunda, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden feragat etmeden günümüzün ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir gelişme olarak ifade edilmiştir (Basiago, 1999, s. 148; Redclif, 2005, s. 212). Yerel ekonomik kalkınma, sınırları iyi belirlenmiş bir yapıda hâlihazır kaynakların yönetilmesi, yeni iş fırsatlarının yaratılması, ekonominin canlandırılması ve rekabet gücünün artırılması için yerel yönetimler, toplumdaki gruplar, özel sektör gibi farklı paydaşların ortaklığının oluşturulduğu bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Yerel ekonomik kalkınma kavramı ile yerel bir bölgede ekonomik gelişmeye neden olan yerel faaliyetler vurgulanmaktadır. Bu kapsamda yerel ekonomik kalkınmanın ana özelliği ekonomik büyümeyi özendirilmesi ve yerel ekonomik sektörlerde farklılaşma yaratmasıdır (Eceral ve Özmen, 2009, s. 46-74).

Bu çalışmanın amacı, işletmelerin finansal ve finansal olmayan performans bilgilerinin verildiği ve açıklandığı entegre raporların yerel yönetimlerde uygulanabilirliğine ilişkin GRI göstergelerine göre hazırlanan örnek bir entegre faaliyet raporu sunmaktır. Çalışmanın kapsamına İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin faaliyet raporları alınmıştır. Belediyenin faaliyet raporunda yer alan bilgiler incelenmiş ve GRI göstergeleriyle uyumlu olanlar alınarak bir entegre faaliyet raporu örneği oluşturulmuş ve öneriler paylaşılmıştır.

2. ENTEGRE RAPORLAMA

Raporlar, kurumların kamuyu aydınlatmaları, kurum performansını yorumlayabilmeleri, kurum faaliyetlerini değer yaratma açısından sınıflandırabilmeleri, finansal ve finansal olmayan faaliyet sonuçlarını bilgi kullanıcılarına sunmaları açısından önemli araçlardır. Bu nedenle kurumlarda raporlama süreci zaman alan, maliyetli ve yoğun bir süreçtir. Kurum raporlarından beklenen ise faaliyetler ve faaliyet sonuçları ile ilgili, anlaşılabilir, şeffaf, ihtiyaca uygun, güvenilir ve karşılaştırılabilir bilginin doğru zamanda bilgi kullanıcılarına sunumudur. Raporlama geçmişte sadece finansal verilerin işlenip sunulması için bir araç olarak kullanılırken, bilgiden fayda elde edenlerin sadece finansal bilgiler ile değil aynı zamanda kurumların finansal olmayan bilgileri ile de ilgilenmeleri günümüzde rapor çeşitlerinin artmasına neden olmuştur. Uygulamada farklı bilgileri

içeren çok sayıda rapor tipi kullanılmaktadır. Sürdürülebilirlik ile ilgili süreçlerin kurum faaliyetlerine dâhil edilmesi, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik zorunlulukların uygulanması raporlama sürecini kurumlar açısından daha karmaşık bir hale getirmiştir. Bu bağlamda kurumlarda finansal ve finansal olmayan bilgilerin bir arada sunumunu sağlayan entegre raporların kullanılması raporlamadan beklenen yararı arttıracaktır. Entegre rapor bir kurumun stratejisinin, kurumsal yönetiminin, performansının ve geleceğe dair menfaatlerinin kurumun dış çevresinde kısa, orta ve uzun vadede nasıl değer yaratacağının özet bir biçimde iletilmesidir (IIRC, 2013a, s. 7). Entegre raporlar, sürdürülebilirlik raporları ile finansal raporların tümleşik olarak sunulduğu raporlardır. Kurumsal raporlama aracı olan entegre raporlarda kurum faaliyetleri ile yaratılan değer kurumla ilgili bilgi kullanıcılarına standart ve uygun bir ortamda sunulması amaçlanmaktadır.

Eccles ve Krzus (2010) entegre rapor yerine Tek Rapor (One Report) teriminin kullanılmasını tercih etmişlerdir. “Tek Rapor, şirketin yıllık raporlarında bulunan finansal ve anlatsal bilgi ile “kurumsal sosyal sorumluluk” veya “sürdürülebilirlik” raporlarında bulunan finansal olmayan (çevresel sosyal ve yönetim konuları gibi) ve anlatsal bilgiyi birleştiren tek bir rapor üretmek demektir” (Eccles ve Krzus, 2010, s. 10). Entegre raporlama, kurumun finansal ve finansal olmayan bilgilerini hem birbirleri ile hem de ilgili örgütün stratejisiyle ilişkisini bağdaştırmakta ve ortaya koyulan değere nasıl bir katkı yapıldığını göstermektedir (Aras ve Sarıoğlu, 2015: 44). Entegre raporlama özünde kurumların sürekliliği temeline dayanır ve uzun dönemde kurumların değer yaratma süreçlerinin her yönüyle paydaşlara aktarılması için hazırlanır. Finansal ve finansal olmayan bilgileri bir araya toplayarak, kuruluşun değer oluşturma ve oluşturulan bu değeri kısa, orta ve uzun vadede sürdürebilme kabiliyetini gösteren entegre raporlama yapmanın faydaları şu şekilde sıralanabilir (Balashova vd. 2015, s. 21; Arslan ve Özkan, 2018, s. 37-38):

- Kuruluşun, kaynak dağılımıyla ilgili daha iyi kararlar almasını sağlar ve bu nedenle kaynak etkinliği ve verimliliği artırır.
- Kuruluşun risk yönetimini geliştirir.
- Yatırımcıların ihtiyaç duyduğu bilgilerin raporlamasını sağlar.

- Raporda yer alacak bilgiler özet olarak yer alacağından bilgi kalabalığını azaltır.
- Personelin kuruma sadakatini artırır.
- Kuruluşun, riskleri ve fırsatları daha net bir şekilde ölçmesine yardımcı olur.
- Kuruluş stratejisi oluşturulurken iç ve dış paydaşların da dâhil edilmesini sağlar ve bu sayede kuruluşun itibar riskini azaltırken marka değerini artırır.
- Kuruluşun, finansal performansı ile finansal olmayan performansının birbirlerini nasıl etkilediğinin anlaşılmasını kolaylaştırır.
- Kuruluşun paydaşlara karşı şeffaflığı artar.
- Kuruluşun, kısa süreli planlar yerine uzun vadeli planlama yapmasına olanak sağlar.
- Kuruluşta departmanlar arasındaki iş birliği artar.
- Kuruluşta yenilikçiliğin ortaya çıkmasını ve gelişmesini sağlar.
- Kuruluşun paydaşların ihtiyaçlarını daha net anlamasını sağlar.
- Kuruluşta karar alma süreçleriyle sürdürülebilirlikle ilgili hususların birleştirilmesini sağlar.
- Bilgiye erişimi kolaylaştırır.
- Formalite ve kurallara olan aşırı bağlılığı esnetir.
- Kuruluşun paydaşlarının güven duygusunu artırır ve iletişimi güçlendirir.
- İş süreçlerinin etkinliği artırır.
- Uluslararası gereksiz düzenlemelere karşı uyum zorluklarını ortadan kaldırır.
- İş modellerinin anlaşılabilir olmasını sağlar.

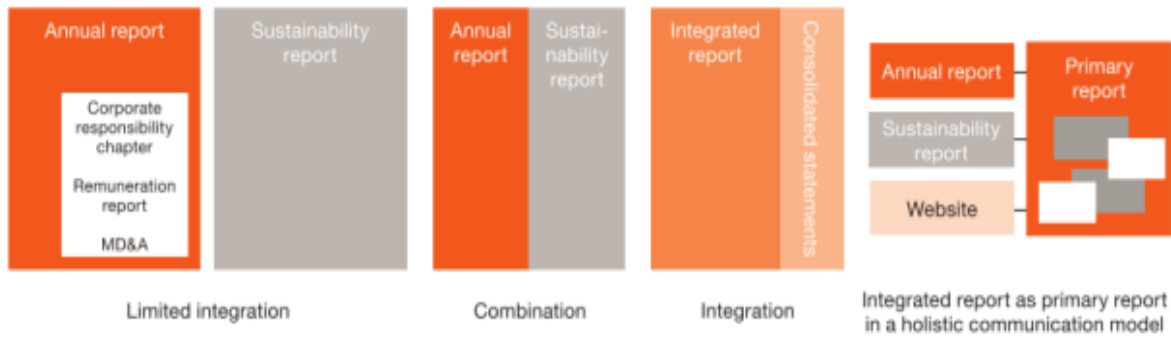
2.1 Entegre Raporlamanın Amacı

Entegre raporlar diğer raporlardan farklı olarak daha bütüncül bir yaklaşımla hazırlanır. Kurumla ilgili olarak paydaşlara sunulan bilgilerin niteliğini arttırmak temel hedeflerden biridir. Entegre raporlama yapmadaki ana fikir, sürdürülebilir olan bir toplumsal yapıya kavuşmaktır. Bu nedenle entegre raporlama yapılırken,

işletmelerin sürdürülebilir riskleri göz önünde tutmaları, sürdürülebilir faaliyetleri uygulamaları ve sürdürülebilir bir toplum oluşturmaları hedeflenir (Hoque, 2017, s. 242). Sürdürülebilirlik stratejisinde işletmelerin finansal ve finansal olmayan bilgileri performansları özelinde entegre edildiğinden, işletmeler muhasebeyle ilgili süreçlerinde bu birleştirmeyi yapacak bir raporlama kullanmak zorundadırlar (Eccles ve Krzus, 2010, s. 134). Kısa, orta ve uzun vadede işletmenin değer oluşturma ve sürdürülebilir becerilerini ortaya koymaları için esas olarak finansal sermaye getiren paydaşlara bilgi vermek için entegrasyon fikriyle hazırlanan entegre raporlama, Aralık 2013'te yayınlanan Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi 'ne göre şu amaçları taşımaktadır (IIRC, 2013a, s. 2):

- Sermayeyi daha etkili ve üretken olarak dağıtmak için finansal sermaye veren paydaşlara sunulan bilgilerin kalitesini arttırmak,
- Kurumsal raporlamada, farklı raporlama biçimlerini kullanan ve bir kuruluşun zamanla değer oluşturma becerisini maddi olarak şekillendiren tüm unsurları kapsayan daha entegre ve etkin bir yöntem kullanmak,
- Sermayenin ulaşabileceği daha fazla paydaş kitlesi de düşünülerek kuruluşun hesap verebilirlik ve yönetilebilirlik unsurlarını kuvvetlendirmek ve bunların birbirlerine olan tabiiyetinin anlaşılmasını sağlamak,
- Kısa, orta ve uzun dönemde değer oluşturmak için entegre düşünce, karar verme ve faaliyete başlama konularını desteklemek.

2.2 Entegre Raporlama Süreci

Şekil 1: Dış Raporlama Kavramları

Kaynak: Pwc, 2012, s. 13

Entegre raporlamayla ilgili uygulamaların tanınırlığının artmasında bazı kurum ve kuruluşların önemli katkıları vardır. Bunlar arasında Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative-GRI), Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (International Federation of Accountants-IFAC) ve bunların kılavuzluğunda kurulan Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC) bulunmaktadır (Karğın vd., 2013, s. 33). Türkiye'de entegre raporlama süreci, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği ile Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği'nin katkılarıyla başlamıştır. Entegre rapor, bir işletmenin finansal raporuyla sürdürülebilirlik raporunun birleşimi değildir. Bu raporlardaki bilgilerin birlikte değerlendirilmesi ve yorumlanmasıyla ortaya çıkan özet bilginin olduğu raporun adı entegre rapordur. Entegre raporlama, 159 yıllık bir geçmişe sahip finansal raporlama ve 15-20 yıllık geçmişe sahip sürdürülebilirlik raporlamasıyla karşılaştırıldığında yeni bir kavram olduğu söylenebilir. Entegre raporlamanın gelişiminin hızlı olması genç olan sürdürülebilirlik ve yaşlı kabul edilen finansal raporlamanın bir araya getirilme kabiliyetiyle bağlantılıdır (Karğın vd., 2013, s. 33).

Pwc (2012)'ye göre entegre raporlama yapılması için belirli aşamalar uygulanmalıdır. Şekil 1'de bu aşamalar özetlenmiştir. Birinci aşama yıllık raporlar veya sürdürülebilirlik raporlarına eklenebilecek tek bir rapor hazırlanması, ikincisi yıllık raporlar ve sürdürülebilirlik raporlarındaki bilgilerin entegre edilmesi, üçüncüsü rehber ilkeler çerçevesinde hazırlanan, tüm finansal ve finansal olmayan bilgileri kapsayan, girdi, süreç, çıktı ve sonuç arasındaki ilişkileri ortaya koyan, bütünü temsil eden bir yaklaşımla hazırlanacak entegre raporlardır (Pwc, 2012, s. 13).

IRC of South Africa, Aralık 2014'te, Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi'ne uyumlu şekilde, "Preparing an Integrated Report a Starter's Guide" isimli entegre rapor hazırlama rehberini yayınlamıştır. Rehberde "Rapor Hazırlama" başlığında yer alan hazırlama sürecinde planlama, temel performans göstergeleri, websitesi, güvenilirlik ve güvence, raporu derleme ve yazma gibi konular yer almıştır. IRC of South Africa'ya göre hazırlık sürecinin planlaması raporlama sürecinde başlangıç kabul edilip, planlama aşamasında kuruluşun bazı sorulara cevap bulması planlamayı kolaylaştırmaktadır. Entegre rapor planlamasında yardımcı olabilecek sorular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1:Entegre Rapor Planlama Sürecinde Sorulması Gereken Sorular

<p>NE?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hangi rapor hazırlanmalı (entegre, yıllık finansal vb), hedef kitlesi kim olacak, rapor basılacak mı, sadece internet sitesinde mi yayınlanacak, veya her ikisi birden mi? ➤ Rapor için bütçe ne kadardır ve bu bütçeyi kim sağlayacak (tasarımda, baskıda, vb. maliyet tasarrufu ölçülerinin dikkate alınması)? ➤ Hangi bilgilere entegre raporda yer verilecek? ➤ İçsel veya dışsal olarak hangi bilgilere güvence verilecek, bunlar ne zaman gerçekleşecek ve gerçekleşmesi için koşullar nelerdir? 	<p>KİM?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Raporlama şablonlarını kim geliştirecek ve dağıtacak, şablonlara nasıl bakılmalı, ne zaman gönderilecekler? ➤ "Entegre raporu kim yazacak? ➤ Yönetici ekibe gönderilmeden önce üst düzey yöneticilerden hangisi raporu gözden geçirecek? ➤ Yönetim kuruluna gitmeden önce nihai raporu kim onaylayacak (denetim komitesi veya sürdürülebilirlik komitesi)? ➤ Tasarımı, dizgiyi ve baskıyı kim yapacak (iç, dış veya ikisinin kombinasyonu)?
<p>NASIL?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bilgi nasıl karşılaştırılacak, karşılaştırmanın standart veya bireysel süreci nasıl olacak? ➤ Rapor yapısı nasıl olacak? 	<p>NE ZAMAN?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Takım ne zaman toplanacak? ➤ Üst düzey yöneticiler ve yönetim kurulu ile görüşmeler ne zaman planlanacak? ➤ Önemli konular ne zaman onaylanacak?

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Önemli konular nasıl belirlenecek? ➤ Rapor nasıl yayınlanacak? 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rapor için bilgileri derlemek ne kadar zaman alacak? ➤ Raporu yazmak için ne kadar zaman gerekli? ➤ Rapor ne zaman yayınlanacak?
---	--

Kaynak: IRC, 2014, s. 18.

Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi kurumlara, entegre rapor hazırlama sürecinde rehberlik eder. Raporlama sürecinde yol gösterici bir çerçeve vardır, ancak kurumlar entegre raporda sunmak istedikleri konuların önemlilik durumunu, hangi konuların sunulacağını performans göstergelerini belirlemede özgürdür. Kuruluş, stratejisini oluştururken, performans değerlemesi yaparken ve düzeltici önlemlerini alırken tüm süreçlerinde sürdürülebilirlik yaklaşımını dikkate alarak, tüm paydaşları için değer yaratmaya çalışır. Diğer bir ifadeyle kuruluş entegre fikriyle faaliyetlerini sürdürmelidir. Kuruluşun entegre raporlama süreci bir bütün olarak aşağıdaki gibi olabilir (Yüksel, 2017, s. 117-118):

1. Entegre rapor için yönetim kurulu tarafından üst yöneticinin görevlendirilmesi,
2. Üst yöneticinin entegre raporlama takımı kurması,
3. Entegre raporlama takımının entegre rapor için hazırlıkları planlaması,
4. Entegre raporlama ilkelerinin tespit edilmesi,
5. Entegre raporlama takımının paydaşlarla iletişime geçmesi, işletmenin mevcut durumuna ilişkin bilgilerin toplanması, paydaşlarla ilişkiler ve kuruluşun mevcut durumuna ait bilgilerin raporda yer alması,
6. Paydaşlardan alınan bilgilere göre önemli konuların ve raporlama sınırının belirlenmesi, belirlenen önemli konulara ait bilgilere raporda yer verilmesi,
7. Kuruluşun girdileri, iş faaliyetleri, çıktıları ve sonuçlarını kapsayan iş modelinin oluşturulması, iş modeline ait bilgilerin raporda yer alması,
8. İş modeline göre strateji belirlenmesi ve sermaye unsurlarına kaynak tahsis edilmesine, kuruluş stratejisi ve kaynakların tahsisine ait bilgilerin raporda yer alması,

9. Stratejinin uygulanmasına engel teşkil edebilecek risklerle kuruluş tarafından yararlanabilecek fırsatların belirlenmesi, bu risk ve fırsatların raporda belirtilmesi,

10. Performans değerlendirme kullanmak üzere performans ölçütlerinin tespit edilmesi ve faaliyetleri neticesinde performansın değerlendirilmesi, kullanılan temel performans ölçütlerine ait bilgilerin raporda yer alması,

11. Raporda, kurumsal genel görünüm, dış çevre, kurumsal yönetime ait bilgilerle kurumsal yönetim sorumlularının açıklamalarının yer alması,

12. Raporda, gelecekle ilgili beklentilere, dış çevrede meydana gelebilecek değişikliklere, bu değişikliklerin işletmenin değer yaratma sürecine etkilerine ilişkin bilgilere yer verilmesi.

3. YEREL YÖNETİMLERDE ENTEGRE RAPORLAMA

Yerel yönetimler kamu hizmetlerinin vatandaşlara sunulmasında en etkili birimlerdir. Vatandaşlara en yakın birimler oldukları için yerel halkın istek ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuşlardır. Yerel yönetimler hizmet sunumunda vatandaş odaklı olmalıdır. Sürdürülebilirlik amaçları kapsamında eşitlikçi, adil, doğal tarihi ve kültürel değerleri koruyan sosyal ve ekonomi politikaları üretirken kentleri yeniden yapılandırmak yerel yöneticilerin sorumluluğundadır. İnsan topluluklarının en fazla içinde bulunduğu yönetim düzeneği olan yerel yönetimler, insan topluluklarını harekete geçirebilecek, katılımcı, dayanışmayı teşvik eden ve küresel sürdürülebilirlik konusunun yerel topluluklar tarafından anlaşılmasını katkıda bulunan ana kuruluşlar arasındadır (Local and Regional Governments, Partners for Global Agenda, 2015, s. 6). Yerel yönetimler, yerel topluluklarda acil sosyal ihtiyaçlar ve sosyal yatırımlarla ilgili algıyı artıran bir işleve sahiptir. Yerel yönetimle ilgili kuruluşlar, sosyal zenginliğin sağlanması amacıyla serbest piyasa, topluluklar ve diğer yönetim düzenekleri gibi farklı sektörler arasında işbirliğini kurmak için büyük sorumluluklar alabilme yetenekleri vardır. Diğer taraftan, yerel yönetimlerin işveren olma, hizmet verme, yatırım yapma, liderlik, organizatörlük ve ortaklık gibi birçok ekonomik işlevi de vardır (Torjman ve Reid, 2003, s. 6). 2013 yılındaki İstanbul Tebliği'nde yerel ve bölgesel yönetimler için kalkınma amaçlı hedefler tespit edilmiştir. Kentsel sürdürülebilirlikle çok yakın ilişkisi bulunan bu hedefler şu şekildedir (Local and Regional Governments, Partners for Global Agenda, 2015: 6):

- “Demokratik ve özerk yönetim ve katılımcı, etkili, hesap verebilir ve öz kaynaklara sahip yerel ve bölgesel yönetimler oluşturulmalı, daha iyi yönetimler arası

işbirliği ve koordinasyon, uyumlulaştırma süreçleri ve etkili yerleşme sağlanmak.

- Yoksulluğu sona erdirmek için gıda güvenliği ve beslenme imkânlarını artırmak,
- Eşitsizliklerin giderilmesi ve geçeköndü sakinlerinin yaşamlarını iyileştirmek, gençlerin sahip olduğu fırsatları sağlamak ve seçkin topluluklar oluşturmak,
- Yoksulluğu önleyici ve yeşil kent ekonomisine yönelik iş fırsatları yaratmayı da içeren yerel ekonomik kalkınmayı sağlamak,
- Sürdürülebilir kentleşmeyi kalkınmanın temelini yerleştirmek, iyi planlanmış ve yönetilen kentler sayesinde ekonomik kalkınmayı ve geçim standartları oluşturmak, yerel bir bakış açısı ile iklim değişikliğini azaltma, risk önleme ve güvenli kentler oluşturma konularında tedbirler almak,
- İnsan merkezli topluluklar ve kalkınmayı sağlamaya yönelik kültür oluşturmak,
- Çevresel bio-çeşitlilik ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğine yönelik yönetim tarzı geliştirmek,
- Dayanışma ve eğitimi teşvik etmeye yönelik yerel yönetimler kalkınma işbirliğini tesis etmek.”

Avrupa kıtasının şehir temeline dayalı yönetimi de yerel yönetimlerin güçlü sosyal ve politik yapıya kavuşmasının ana nedenidir. Dolayısıyla Avrupa Birliği'nde de yerel yönetimler özellikle altı çizilen kuruluşlar olarak göze çarpmaktadır. Vatandaşlarına en yakın hizmet birimleri olarak görülen yerel yönetimlerin “iyi yönetim” ilkeleri çerçevesinde hizmet sağlamaları verdikleri kamu hizmetlerinin, vatandaşların ihtiyaçlarının sağlanması, şehir yaşamının geliştirilmesi açısından önemlidir. Avrupa Birliği'ne giriş aşamasında uyum yasaları çerçevesinde iyi yönetim yerel yönetimleri merkezine almaktadır. Yerel yönetimlerin iyi yönetim ilkeleri şunlardır (IFAD,1999; Erdoğan, 2020, s. 10-11):

- “Tüm sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların politik karar alma süreçlerine katılımlarını teşvik eden bir yerel yönetim sistemi öngörmektedir.
- Tarafsız ve güvenilir bir seçim yöntemi ile bilinçli bir vatandaşlık kavramı üzerinde durmaktadır.
- Güçlendirilmiş bir yerel yönetim ve kamu sektörünü vurgulamaktadır.
- Yerel yönetimler tarafından alınan kararlarda şeffaflık, öngörülebilirlik ve hesap verebilirlik olmalıdır.
- İstikrarlı bir mali yapı, etkin kaynak yönetimi, kamu kaynaklarının verimli kullanımı gerekmektedir.
- Kamu güvenliği, hukukun üstünlüğü, temel hak ve özgürlüklerin korunması, toplumsal cinsiyet eşitliği ve adil gelir dağılımı olmalıdır.”

Bu kapsamda yerel yönetimlerin iyi yönetimini kurmak için “açıklık ve kapsayıcılık, bütünlük, hesap verebilirlik, etik davranış ve nezaket, yetkinlik ve kapasite, yenilik ve değişime açıklık, duyarlılık, kurumsal yönetim, liderlik, yerel demokrasi, katılımcılık, dürüstlük ve tarafsızlık, liderlik ve sorumluluk, sürdürülebilirlik ve uzun vadeli

oryantasyon, sağlam mali yönetim ve hukukun üstünlüğü” ilkelerini benimsemeleri gerekmektedir (Erdoğan, 2020, s. 11-12).

Türkiye’de Kadıköy Belediyesi tarafından 2018 yılında bir entegre rapor yayınlanmıştır. Kadıköy Belediyesi entegre raporlama modelinde, tüm faaliyetlere odaklanmak, paydaşların katılımı ve beklentileri, ihtiyaçlar ve gerekliliklerin stratejisi, sermaye/kaynakların etkin kullanımı, değer oluşturma kavramları temelinde yapılandırılmıştır. Bu kavramlar, OECD’nin iyi yaşam endeksinden, EFQM’in öğrenme döngüsü ve Birleşmiş Milletlerin 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile desteklenerek rapor geliştirilmiştir. Değer yaratmanın merkezinde 6 sermayenin (entelektüel, insan, sosyal ve ilişki, doğal, finansal, üretilmiş sermaye) en etkin biçimde kullanılmasını sağlayan planlama hedeflenmiştir. Planlama ve uygulamanın hedef ve gelişim eğrilerinin sürekli değerlendirilmesi ile “yaratılan değer” kalitesinin iyileştirilmesinin belirlenmesi ana amaç olarak açıklanmıştır (Marşap vd. 2020, s. 57).

Sürdürülebilirlik, hesap verebilirlik, saydamlık gibi kavramlar yenedünya düzeninde kurumların faaliyetlerini, yönetsel süreçlerini, kâr hedeflerini, büyüme stratejilerini etkileyen faktörler olacaktır. Sürdürülebilirlik konusundaki uluslararası kararlar kurumları bağlayıcı hükümler içermektedir. Değişen seçmen profili, teknoloji, uluslararası çevre politikaları, göç, sosyal yapı, sosyal medya gibi değişkenler de yerel yönetimlerin bütün eylemlerini şeffaf bir biçimde kamuoyu ile paylaşımını zorunlu hale getirmiştir. Entegre raporlama bu bağlamda yerel yönetimlerin kamuoyu ile paylaşımlarının doğru bir modelle standart bir rapora dönüştürülmesine yardımcı olacaktır.

3.1 Yerel Yönetimlerde Sunulan Mali Raporlar

Yerel yönetimlerde düzenlenmesi zorunlu olan mali raporların amacı Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde “il özel idaresi, belediye, bağlı idare ve birliklerin; gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması, kesin hesabın çıkarılması, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul, esas, ilke ve standartların belirlenmesi” olarak açıklanmıştır.

İçişleri ile Çevre Şehircilik Bakanlığınca ortak olarak hazırlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 485. maddesinde düzenlenecek ve sunulacak raporlar belirtilmiştir. İl özel idareleri, belediyeler ve mahalli idarelerin kurdukları birlikler yönetmelikte sayılan raporları her muhasebe ve raporlama döneminde hazırlayacaklardır (Yılmaz vd, 2012, s. 206-207). Bu yönetmeliğin 484.ve 485. maddeleri:

“ (1) Mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur.

(2) Mali raporlama kapsamında mali tablolar, yeterli mesleki eğitimi almış personel tarafından muhasebe kayıtlarındaki verilere dayanılarak Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Tablolardaki dipnotların ve açıklamaların, belirli bir olayın veya işlemin kurumun mali durumu ve faaliyetleri üzerindeki etkisinin değerlendirilmesinde yetersiz kalması halinde ilave açıklamalara yer verilir.

Mizan cetveli ve düzenlenecek temel mali tablolar ile diğer mali tablolar
MADDE 485 – (1) Aşağıda sayılan mizan cetveli ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar, muhasebe birimince hazırlanır.

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.”

Yukarıda belirtilen raporlar ve tablolar mali nitelikteki raporlar olup ayrı ayrı düzenlenmektedir.

Saydamlık, hesap verebilirlik, iç ve dış denetim kavramları 5018 Sayılı Kanun’da kamu mali yönetim sisteminin temel kaynakları olarak tanımları verilmiştir. Kanuna göre bütçe hazırlama, uygulama ve raporlama süreçleriyle beraber bütçe türleri de açıklanmış, mali istatistiklerin uluslararası standartlara göre hazırlanması ve önceden belirlenen

sürelerde yayımlanmasına hükmedilmiştir. Uluslararası standartlarla uyumlu hazırlanan ve zamanında kamuoyuna sunulması gereken finansal istatistikler, kanunlarla şeffaflığı sağlamanın en kuvvetli güvencesini teşkil etmektedir. Bu düzenlemeler kanun kapsamına alınmış mahalli idareler için de söz konusudur (Yılmaz vd., 2012, s. 309-310).

3.2 Yerel Yönetimlerde Faaliyet Raporları

Yerel yönetimlerde performans ölçümünde stratejik plan, performans programı, faaliyet raporu, performans esaslı bütçeleme, iç kontrol sistemi dokümanları kullanılmaktadır. Bu raporlar arasında en önemli raporlardan biri faaliyet raporudur. Faaliyet raporunun amacı mali saydamlık ve kamu kaynaklarının elde edilmesi ve kullanılmasında hesap verme ve denetimdir.

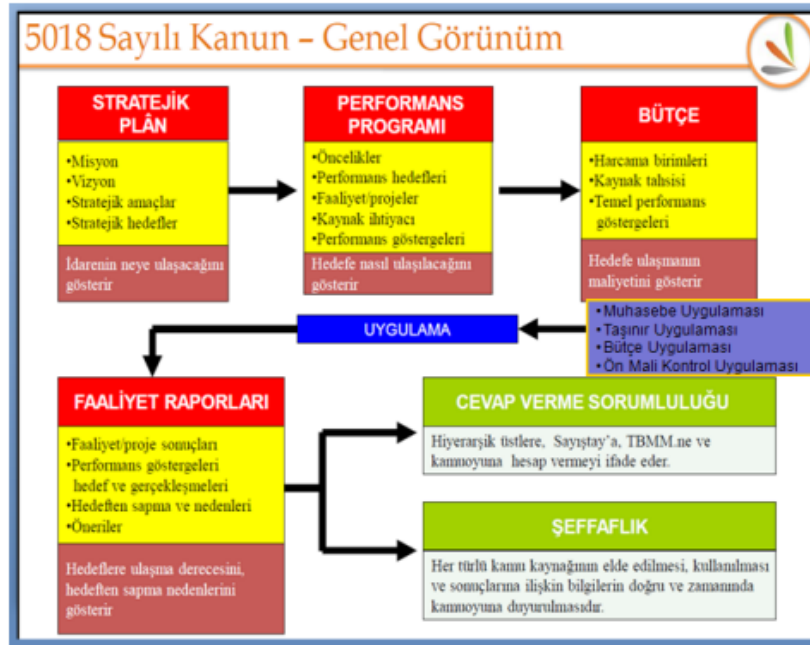
Faaliyet raporları 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre faaliyet raporları:

“Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerince, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, her yıl faaliyet raporu hazırlanır. Üst yönetici, harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu düzenleyerek kamuoyuna açıklar. Mahallî idarelerce

hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneği Sayıştay ve İçişleri Bakanlığına gönderilir. İçişleri Bakanlığı, bu raporları esas alarak kendi değerlendirmelerini de içeren mahallî idareler genel faaliyet raporunu hazırlar ve kamuoyuna açıklar. Raporun birer örneği Sayıştay'a ve Maliye Bakanlığına gönderilir.”

5393 sayılı Belediye Kanununun 56. maddesine göre; “Belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41. maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir. Faaliyet raporu Nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur”.

Belediye başkanı tarafından ilgili yılın Nisan ayında, basılı olarak hazırlanan faaliyet raporu meclis üyelerine dağıtılır, sunumu belediye başkanı yapar meclis onayından geçen faaliyet raporu ilgili kurumlara gönderilir. Stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporu mecliste onaylandıktan sonra mevzuat gereği internet sayfasında yayınlamalıdır.

Şekil 2: Stratejik Plan, Performans Programı ve Faaliyet Raporu Bağlantısı
Kaynak: Köse, 2015, s. 54

Maliye Bakanlığı tarafından Kamu idareleri faaliyet raporlarıyla ilgili yönetmelikte kamu idareleri tarafından hazırlanacak olan faaliyet raporları ile ilgili belirlenen temel ilkeler şunlardır (<https://www.resmigazete.gov.tr/Eskiler/2006/03/20060317-8.htm>):

- “Sorumluluk: Mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğunu sağlayacak şekilde hazırlanır.
- Doğruluk ve tarafsızlık: Yer alan bilgilerin doğru, güvenilir, önyargısız ve tarafsız olması zorunludur.
- Açıklık: İlgili taraflar ve kamuoyunun bilgi sahibi olmasını sağlamak üzere açık, anlaşılır ve sade bir dil kullanılır. Raporlarda teknik terim ve kısaltmaların kullanılması durumunda bunlar ayrıca tanımlanır.
- Tam açıklama: Yer alan bilgilerin eksiksiz olması, faaliyet sonuçlarını tüm yönleriyle açıklaması gerekir. İdarenin faaliyetleriyle ilgisi olmayan hususlara faaliyet raporlarında yer verilmez.
- Tutarlılık: Faaliyet sonuçlarının gösterilmesi ve değerlendirilmesinde aynı yöntemler kullanılır. Yöntem değişiklikleri olması durumunda, bu değişiklikler raporda açıklanır. Faaliyet raporları yıllar itibarıyla karşılaştırmaya imkân verecek biçimde hazırlanır.
- Yıllık olma: Bir mali yılın faaliyet sonuçlarını gösterecek şekilde hazırlanır.”

Yerel yönetimler tarafından hazırlanan faaliyet raporları 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili yönetmelikle çerçevesinde hazırlanır. Faaliyet raporları yerel yönetimlere ait şirketlerin de bilgilerini içermelidir. Stratejik planlar, performans programları, mali tablolar karşılaştırmalı olarak faaliyet raporlarında bulunmalıdır.

Türkiye’de yerel yönetimlere ait faaliyet raporları incelendiğinde faaliyet raporlarının bu kapsamda bilgiler içermediği görülmüştür. Yerel yönetimlerin raporlama sistemi mevcut durumda yetersizdir, Kamusal ihtiyaçlara ve beklentilere uygun yeni bir raporlama modeline gereksinim vardır. Entegre Raporlama modeli özel sektörde bu beklentiye cevap vermiştir. Yerel yönetimlerde de uygulanabilir bir modeldir.

Birisini yanıltmak ve aldatmak amacıyla yapılan eylem ve davranış olarak ifade edilen hile, muhasebe süreçlerinde de sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Muhasebe süreçlerinde belirli bir amaç için işletme kayıtları, belgeleri ve hesapları gerçek durumu yansıtmayacak şekilde düzenlenmekte veya gizlenmektedir. Bu nedenle işletmeler, çalışanların yasadışı bir menfaat sağlamak amacıyla hileli davranış

içeren hareketlerinin olup olmadığını hile denetimi ile tespit etmektedirler.

İşletmeler hakkındaki finansal bilgiler, finansal tablolar ve finansal raporlarda ilgililere sunulmaktadır. Finansal tabloların ve raporların üretildikleri muhasebe sistemleri ise farklı durumlara uyarlanabilirliği sağlamak amacıyla birtakım esneklikler barındırmaktadır. Muhasebe sistemlerindeki esneklik iş hayatında yaşanan yeniliklere daha kolay uyum sağlayabilmesi içindir. Ancak bu durum işletmelerin finansal durumları ve faaliyetlerinin sonuçları hakkındaki bilgileri kullananların yanıltılmasına yol açmaktadır (Mulford ve Comiskey, 2005:19-20). Bu esnekliğin kötü amaçla kullanılması durumunda finansal bilgi manipülasyonu gibi çeşitli suistimaller ortaya çıkmaktadır.

4. ÇALIŞMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Belediyelerin ürettikleri faaliyet raporları paydaşların öncelikli bilgi kaynakları arasında yer almaktadır. Çalışmanın amacı çerçevesinde belediyelere yönelik bir entegre faaliyet raporlama modeli sunulmuştur. Bu çalışmanın kapsamına İzmir Büyükşehir Belediyesi alınmıştır. İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin faaliyet raporlarının içeriği incelenmiştir. Belediyenin faaliyet raporlarına web sayfasından ulaşılmıştır (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2022). Entegre faaliyet raporlama önerisi için GRI entegre raporlamasının standartları alınmıştır. İşletmeler raporlarında GRI standartlarını uygularken temel veya kapsamlı uyumluluk seçeneklerinden birini seçmek zorundadır. Temel uyumluluk entegre raporda asgari bilgileri içerirken kapsamlı uyumlulukta ise stratejiye ilişkin etik, dürüstlük ve yönetim konularında ek bilgileri içermektedir. Ayrıca işletmenin faaliyet konusuna göre daha kapsamlı entegre rapor hazırlaması gerekebilmektedir. GRI standartlarında temel ve uyumluluk seçeneklerinde yer alması gerekenler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: “GRI standartları Uyumluluk Seçenekleri”

GRI Standartları	Temel	Kapsamlı
101-Kuruluş	101: Temel	Temel uyumlulukla aynı
102-Genel Standart	102 Genel Bildirimler. 102-1 - 102-13 Kuruluş profili 102-14 Strateji	GRI 102 tüm açıklamalar için. Genel açıklamalarda yalnızca ihmal

	102-16 Etik ve dürüstlük 102-18 Yönetişim 102-40 - 102-44 Paydaş katılımı 102-45 - 102-56 açıklamalar	nedenlerine izin verilir. 102-17 Etik ve dürüstlük 102-19 - 102-39 Yönetim
103-Yönetim Yaklaşımı	103-1, 103-2, 103-3	103-1, 103-2, 103-3
Özel Standart Bildirimler	103-1, 103-2, 103-3 Açıklamaları	103-1, 103-2, 103-3 Açıklamaları
200-Ekonomik konular	6 alt boyutta toplam 13 gösterge	6 alt boyut toplam 13 gösterge
300-Çevresel Konular	8 alt boyut toplamda 30 gösterge	8 alt boyut toplamda 30 gösterge
400-Sosyal Konular	19 alt boyut toplamda 34 gösterge	19 alt boyut toplamda 34 gösterge

Kaynak: Güney ve Dinler, 2021, s. 107

GRI'nın özel standart bildirimlerde temel veya kapsamlı seçeneğini tercih etmesinden bağımsız olarak rapor bilgiler sunulmaktadır. GRI'nın özel standartlar bildirimleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: GRI'nın özel standart bildirimleri

GRI 200: Ekonomik Standartlar Seti (2016)
201: Ekonomik Performans
201-1 Üretilen ve dağıtılan doğrudan ekonomik değer
201-2 İklim değişikliğinden kaynaklanan finansal sonuçlar ve diğer riskler ve fırsatlar
201-3 Tanımlanmış fayda planı yükümlülükleri ve diğer emeklilik planları
201-4 Devletten alınan mali yardım
202: Pazar Konumu
202-1 Yerel ile karşılaştırıldığında cinsiyete göre giriş seviyesindeki ücret oranları
202-2 Yerel topluluktan işe alınan üst yönetimin oranı
203: Dolaylı Ekonomik Etkiler
203-1 Altyapı yatırımları ve desteklenen hizmetler
203-2 Dolaylı önemli ekonomik etkiler
204: Tedarik Etkileri
204-1 Yerel tedarikçilere yapılan harcama oranı
205: Yolsuzlukla Mücadele

205-1 Yolsuzlukla ilgili riskler açısından değerlendirilen operasyonlar
205-2 Yolsuzlukla mücadele politika ve prosedürleri hakkında eğitim ve iletişim
205-3 Doğrulanmış yolsuzluk vakaları ve yolsuzluklar için alınan önlemler
206: Rekabete Aykırı Davranışlar
206-1 Rekabete aykırı davranış, tröst ve tekel uygulamaları için yasal işlemler
GRI 300: Çevresel Standartlar
301: Malzemeler
301-1 Ağırlık veya hacim olarak kullanılan malzemeler
301-2 Kullanılan geri dönüştürülmüş girdi malzemeleri
301-3 Geri kazanılmış ürünler ve bunların ambalaj malzemeleri
302: Enerji
302-1 Organizasyon içi enerji tüketim
302-2 Organizasyon dışındaki enerji tüketimi
302-3 Enerji yoğunluğu
302-4 Enerji tüketiminin azaltılması
302-5 Ürün ve hizmetlerin enerji ihtiyaçlarında azalma
303: Su
303-1 Kaynağa göre su çekimi
303-2 Su çekilmesinden önemli ölçüde etkilenen su kaynakları
303-3 Geri dönüştürülen, yeniden kullanılan su
304: Bio-çeşitlilik
304-1 Korunan alanların ve korunan alanların dışındaki yüksek bio-çeşitlilik değerine sahip alanların sahip olduğu, kiraladığı, yönetildiği veya bunlara bitişik olan işletme sahaları
304-2 Faaliyetlerin, ürün ve hizmetlerin önemli etkileri
304-3 Korunan veya restore edilen habitatlar
304-4 IUCN Kırmızı Liste türleri ve operasyonlardan etkilenen alanlarda yaşam alanlarına sahip ulusal koruma listesi türleri
305: Emisyonlar
305-1 Doğrudan (Kapsam 1) sera gazı emisyonları
305-2 Dolaylı enerji (Kapsam 2) sera gazı emisyonları
305-3 Diğer dolaylı (Kapsam 3) sera gazı emisyonları
305-4 Sera gazı salınım yoğunluğu
305-5 Sera gazı salınımlarının azaltılması
305-6 Ozon tabakasını incelten maddelerin (ODS) emisyonları
305-7 Azot oksitler (NOX), kükürt oksitler (SOX) ve diğer önemli hava emisyonları

306: Atık Sular ve Atıklar
306-1 Kaliteye ve varış noktasına göre su tahliyesi
306-2 Türüne ve yok etme yöntemine göre atık
306-3 Önemli dökülmeler
306-4 Tehlikeli atıkların taşınması
306-5 Su deşarjlarından ve / veya yüzey akışından etkilenen su kütleleri
307: Çevre Uyumu
307-1 Çevre ile ilgili yasa ve yönetmeliklere uyulmaması
308: Tedarikçi Çevresel Değerlendirmesi
308-1 Çevresel kriterler kullanılarak taranan yeni tedarikçiler
308-2 Tedarik zincirindeki olumsuz çevresel etkiler ve alınan önlemler
GRI 400: Sosyal Standartlar Seti
401: İstihdam
401-1 Yeni işe alımlar ve çalışan devir hızı
401-2 Tam zamanlı çalışanlara sağlanan, geçici veya yarı zamanlı çalışanlara sağlanmayan yan haklar
401-3 Ebeveyn izni
402: İşgücü Yönetim İlişkileri
402-1 Operasyonel değişikliklerle ilgili asgari bildirim süreleri
403: İş Sağlığı ve Güvenliği
403-1 Resmi ortak yönetim işçi sağlığı ve güvenliği komitelerinde işçi temsili
403-2 Yaralanma türleri ve yaralanma oranları, mesleki hastalıklar, çalışılmayan günler, devamsızlık ve işle ilgili ölümlerin sayısı
403-3 Meslekleri ile ilgili yüksek insidans veya yüksek hastalık riski olan çalışanlar
403-4 Sendikalarla yapılan resmi anlaşmalarda yer alan sağlık ve güvenlik konuları
404: Eğitim – Öğretim
404-1 Çalışan başına yıllık ortalama eğitim saati
404-2 Çalışan becerilerinin ve oryantasyon programlarının yükseltilmesine yönelik programlar
404-3 Düzenli performans ve kariyer gelişimi değerlendirmeleri alan çalışanların yüzdesel bildirimi
405: Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği
405-1 Yönetişim organları ile çalışanların çeşitliliği
405-2 Kadınların temel maaş ve ücretlerinin erkeklere oranı
406: Ayrımcılığın Önlenmesi
406-1 Ayrımcılık vakaları ve alınan düzeltici önlemler

407: Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakkı
407-1 Örgütlenme özgürlüğü ve toplu pazarlık hakkının risk altında olabileceği operasyonlar ve tedarikçiler
408: Çocuk İşçiliği
408-1 Çocuk işçiliği vakaları açısından önemli risk altındaki operasyonlar ve tedarikçiler
409: Zorla ve Zorunlu Çalıştırma
409-1 Zorla veya zorunlu çalıştırma vakaları açısından önemli risk altındaki operasyonlar ve tedarikçiler
410: Güvenlik Uygulamaları
410-1 İnsan hakları politikaları veya prosedürleri konusunda eğitim almış güvenlik personeli
411: Yerli Halkların Hakları
411-1 Yerli halkların haklarını içeren ihlal vakaları
412: İnsan Hakları Değerlendirilmesi
412-1 İnsan hakları ile ilgili incelemelere veya etki değerlendirmelerine tabi olan operasyonlar
412-2 İnsan hakları politikaları veya prosedürleri hakkında çalışan eğitimi
412-3 İnsan hakları hükümleri içeren veya insan hakları taramasından geçen önemli yatırım anlaşmaları ve sözleşmeler
413: Yerel Topluluklar
413-1 Yerel topluluk katılımı, etki değerlendirmeleri ve geliştirme programları içeren operasyonlar
413-2 Yerel topluluklar üzerinde önemli ölçüde mevcut ve potansiyel olumsuz etkileri olan operasyonlar
414: Tedarikçi Sosyal Değerlendirmesi
414-1 Sosyal kriterler kullanılarak taranan yeni tedarikçiler
414-2 Tedarik zincirindeki olumsuz sosyal etkiler ve alınan önlemler
415: Kamu Politikası
415-1 Siyasi katkılar
416: Müşteri Sağlığı ve Güvenliği
416-1 Ürün ve hizmet kategorilerinin sağlık ve güvenlik etkilerinin değerlendirilmesi
416-2 Ürün ve hizmetlerin sağlık ve güvenlik etkilerine ilişkin uyumsuzluk vakaları
417: Pazarlama ve İsimlendirme
417-1 Ürün ve hizmet bilgileri ve etiketleme gereksinimleri
417-2 Ürün ve hizmet bilgileri ve etiketlemeyle ilgili uyumsuzluk vakaları
417-3 Pazarlama iletişimiyle ilgili uyumsuzluk vakaları
418: Müşteri Gizliliği

418-1 Müşteri gizliliğinin ihlalleri ve müşteri verilerinin kaybedilmesi ile ilgili doğrulanmış şikâyetler
419: Sosyoekonomik Uyum
419- 1 Sosyal ve ekonomik alanda yasa ve yönetmeliklere uyulmaması

Kaynak: Güney ve Dinler, 2021, s. 108.

Çalışmada İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin faaliyet raporunun içeriği analiz edilip GRI göstergelerine göre öneri niteliğinde entegre faaliyet raporu oluşturulmuştur. Çalışmada İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 2021 yılı faaliyet raporu kullanılmış ve rapordaki bilgiler ile GRI performans göstergeleriyle uyumlu olanlar alınarak örnek entegre faaliyet raporu hazırlanmıştır.

5. BELEDİYELER İÇİN ENTEGRE FAALİYET RAPORU ÖNERİSİ

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin faaliyet raporlarının içindekiler kısmının genel olarak detayı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Belediye faaliyet raporunun genel olarak içindekiler kısmı

İçindekiler	Alt başlıkları
1. Genel Bilgiler	Misyon, Vizyon ve İlkeler Yetki Görev ve Sorumluluklar İdareye İlişkin Bilgiler Fiziksel Yapı Örgüt Yapısı Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar İnsan Kaynakları Sunulan Hizmetler Yönetim ve İç Kontrol Sistemi
2. Amaç ve Hedefler	İdarenin Amaç ve Hedefleri Temel Politikalar ve Öncelikler
3. Faaliyetlere İlişkin Bilgi ve Değerlendirmeler	Mali Bilgiler Bütçe Uygulama Sonuçları Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar Mali Denetim Sonuçları Diğer İdarelere Transferler Faaliyet Proje Bilgileri ve Performans Sonuçları

	Sayılarla 20.. Altyapı Yaşam Kalitesi Ekonomi Demokrasi Doğa Yaşayarak Öğrenme ve Kurumsal Kapasite Kültür Sanat 20.. Yılı İçinde İlçe Belediyeleri ile Ortak Yürütülen Projeler Daire Başkanlıkları Bazında Sektörel Bütçe Gerçekleşmeleri Performans Sonuçları Tablosu Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi Genel Yönetim Faaliyet Bilgileri Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi
4. Kurumsal Kabiliyet ve Kapasitenin Değerlendirilmesi	Üstünlükler İyileştirmeye Açık Yönler Riskler
5. Öneri ve Tedbirler	Öneri ve Tedbirler
Ekler	20.. Mali Yılı Faaliyet Maliyet Toplamlarının ve Adetlerinin Stratejik Alanlara Göre Dağılımı 20.. Mali Yılı İdare Performans Tablosu 20.. Mali Yılı Bütçe Büyüklüğüne Göre Faaliyet Gerçekleşmelerinin Dağılımı 20.. Mali Yılı Toplam Bütçe Kaynak İhtiyacı ve Gerçekleşmeleri 20.. Mali Yılı Bütçe Ödeneklerinin Kaynak İhtiyacına Göre Gerçekleşmeleri 20.. Mali Yılı Bütçe Gerçekleşmelerinin Kaynak İhtiyacına Göre Dağılımı Bağlı Kuruluşların Faaliyetleri Belediyemizin Hissedarı Olduğu Şirketlerin Faaliyetleri Hissedarı Olduğumuz Şirketlerin Kurmuş Olduğu Şirketlerin Faaliyetleri İç Kontrol Güvence Beyanları

Genel olarak Belediyenin faaliyet raporlarının içindekiler kısmı genel bilgiler, amaç ve hedefler, faaliyetlere ilişkin bilgi ve değerlendirmeler, kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi, öneri ve tedbirler ve eklerden oluşmaktadır.

GRI'nın özel standart bildirimlerine göre Belediye tarafından hazırlanacak entegre faaliyet raporunun performans göstergeleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Belediye entegre faaliyet raporu örneği

GRI 200: Ekonomik Standartlar Seti (2016)			
201: Ekonomik Performans			
201-1 Üretilen ve dağıtılan doğrudan ekonomik değer			
Üretilen ekonomik değer	Birim	2020	2021
• Gelirler (Gerçekleşen-Net)	TL	6.195.682.789,51	8.185.766.283,46
• Vergi Gelirleri	TL	49.396.117,56	63.227.009,37
• Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	TL	440.710.518,89	488.394.693,01
• Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	TL	7.905.172,07	1.566.684,62
• Diğer Gelirler	TL	5.586.700.204,95	7.558.677.071,31
• Sermaye Gelirleri	TL	110.970.776,04	73.900.825,15
Dağıtılan doğrudan ekonomik değer	Birim	2020	2021
• Giderler (Gerçekleşen-Net)	TL	7.524.584.751,89	8.793.364.281,39
• Personel Giderleri	TL	643.474.876,67	531.696.837,87
• SGK Devlet Primi Giderleri	TL	80.279.932,71	69.334.324,43
• Mal ve Hizmet Alım Giderleri	TL	2.403.330.094,74	1.698.118.660,09
• Faiz Giderleri	TL	430.462.750,00	301.227.450,25
• Cari Transferler	TL	1.286.588.143,64	893.405.940,39
• Sermaye Giderleri	TL	2.808.561.239,01	3.222.318.910,14
• Sermaye Transferleri	TL	45.461.819,18	7.754.676,49
• Borç verme	TL	1.095.205.425,44	800.727.952,23
• Yedek Ödenekler	TL	0,00	0,00
203: Dolaylı Ekonomik Etkiler			
203-1 Altyapı yatırımları ve desteklenen hizmetler			
• Köprü, Viyadük ve Karayolu Alt ve Üst Geçidi Projelendirme Sayısı	Adet	3	2
• Yapımı Tamamlanan Karayolu Alt ve Üst Geçidi Sayısı	Adet	2	0
• Yaya Alt ve Üst Geçidi Projelendirme Sayısı	Adet	10	6
• Asfalt Kaplama Miktarı	Ton	929.691	582.590
GRI 300: Çevresel Standartlar			
302: Enerji			
302-1 Organizasyon içi enerji tüketim			
• İZBAN A.Ş. Harcanan Toplam Enerji Gideri (Elektrik, su, yakıt)	-	91.384,112	
• İZBAN A.Ş. Yolcu Başına Düşen Elektrik Tüketim Maliyeti	TL	1,8090	
• İZMİR METRO A.Ş. Harcanan Toplam Enerji Gideri	TL	47.214.720	
• İZMİR METRO A.Ş. Harcanan Toplam Enerji Miktarı	kWh	44.885.940	
• İZMİR METRO A.Ş. Yolcu Başına Harcanan Enerji Gideri	TL	0,83	
• İZMİR METRO A.Ş. Yolcu Başına Harcanan Toplam Enerji Miktarı	kWh	0,86	
• Yenilenebilir enerji kaynaklarından (Güneş enerjisi) üretim	kWh	1.780.000	
• Biyogaz Üretim Tesis'i'nde enerji üretimi	MWh	44,37	
302-4 Enerji tüketiminin azaltılması			
• ESHOT garajlarında güneş enerjisi santralleriyle tasarruf	TL	1.682.587	
• Konak Tramvay İşletmesi İstasyonlarının LED Teknolojisi ile Aydınlatılması projesi kapsamında tasarruf	TL	753.225,49	
• Konak Tramvay İşletmesi İstasyonlarının LED Teknolojisi ile Aydınlatılması projesi kapsamında tasarruf	kWh	1.250.234	
304: Bio-çeşitlilik			
304-1 Korunan alanların ve korunan alanların dışındaki yüksek bio-çeşitlilik değerine sahip alanların sahip olduğu, kiralandığı, yönetildiği veya bunlara bitişik olan işletme sahaları			
• Mavi Bayrak Kazandırılan Halk Plajı Sayısı	Adet	10	
304-3 Korunan veya restore edilen habitatlar			
• İzmir Doğal Yaşam Parkı 2. Etap (Akdeniz Akvaryumu, Zooloji Müzesi, Yeni Kıta Habitatları) Projesi	m2	14.110	
305: Emisyonlar			
305-1 Doğrudan (Kapsam 1) sera gazı emisyonları			
• Konak Tramvay İşletmesi İstasyonlarının bir milyon yolcu başına CO2 emisyonu (ortalama)	Ton	382	
305-5 Sera gazı salımlarının azaltılması			
• Konak Tramvay İşletmesi İstasyonlarının bir milyon yolcu başına CO2 emisyonu azalımı (Ocak-Aralık)	Ton	319	

306: Atık Sular ve Atıklar		
306-2 Türüne ve yok etme yöntemine göre atık	Birim	2021
• Bitkisel Atık Değerlendirme Tesisinde İşlenen Atık Miktarı	kg	120.000
• Toprak İyileştirme Amaçlı Değerlendirilen Bitkisel Atıkların Miktarı	kg	44.650
• Yakacak Amaçlı Değerlendirilen Bitkisel Atık Miktarı	kg	248.200
• Atık Pil Toplama	Ton	28,3
• Zirai İlaç Ambalaj Atığı Toplama	Ton	4,2
307: Çevre Uyumu		
307-1 Çevre ile ilgili yasa ve yönetmeliklere uyulmaması	Birim	2021
• Çevre ve Şehircilik Bakanlığı/Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün 29.06.2006 tarih ve 7512/31819 sayılı genelgesi (2006/16) ile Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında İzmir metropol alan içerisinde ölçüm, denetim, izleme, izin ve yaptırım	Adet	760
• Makine kaynaklı gürültü şikayeti	Adet	301
• Eğlence yerlerinden kaynaklanan şikâyetler	Adet	312
• Karayolları ve demiryolları ile ilgili gürültü şikayeti	Adet	71
• ÇED dosyasında gürültüyle ilgili bölümler	Adet	76
GRI 400: Sosyal Standartlar Seti		
404: Eğitim – Öğretim		
404-2 Çalışan becerilerinin ve oryantasyon programlarının yükseltilmesine yönelik programlar	Birim	2021
• Personele İletişim, Teknik ve Mevzuat Başlıkları Altındaki Eğitimler	Adet	69
• Personele İletişim, Teknik ve Mevzuat Başlıkları Altındaki Eğitimler	Kişi	2.980
• Personele İş Sağlığı ve Güvenliği Temel Eğitimleri	Kişi	19.878
• İzmir Doğal Yaşam Parkı Çalışanlarına Verilen Eğitim Sayısı	Adet	10
405: Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği		
405-1 Yönetişim organları ile çalışanların çeşitliliği	Birim	2021
• Toplam Personel Sayısı (Memur+Sözleşmeli+İşçi)	Kişi	4.580
• Toplam Erkek Personel Sayısı (Memur+Sözleşmeli+İşçi)	Kişi	3.324
• Toplam Kadın Personel Sayısı (Memur+Sözleşmeli+İşçi)	Kişi	1.256
• Devlet Memuru Sayısı	Kişi	3.737
• Sözleşmeli Personel Sayısı	Kişi	452
• Daimi İşçi Sayısı	Kişi	391
• Devlet Memuru Erkek Oranı	%	72
• Devlet Memuru Kadın Oranı	%	28
• Sözleşmeli Personel Erkek Oranı	%	54
• Sözleşmeli Personel Kadın Oranı	%	46
• Daimi İşçi Erkek Oranı	%	95
• Daimi İşçi Kadın Oranı	%	5
406: Ayrımcılığın Önlenmesi		
406-1 Ayrımcılık vakaları ve alınan düzeltici önlemler	Birim	2021
• Kadın Kent Buluşmaları Kapsamında Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	Adet	14
• Projelendirilecek Kadın Danışma ve Eğitim Merkezi Sayısı	Adet	1
• Kadın Sığınma evinden Yararlanan Kadın ve Çocuğa Yönelik Hizmet Sayısı	Adet	3.315
• Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Basılı/Görsel Materyal Sayısı	Adet	6.001
• Anahtar Kadın Çalışmaları Bütünsel Hizmet Merkezi Bünyesinde Açılan Program Sayısı	Adet	12
• Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Etkinlik Sayısı	Adet	16
• Ayrımcılık Karşısı, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Dayalı Güçlendirme ve Farkındalık Eğitimleri Oturum Sayısı	Adet	93
• Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimleri, Flört Şiddeti ve Güvenli İlişkiler Eğitimi, Kadının İnsan Hakları Eğitimi, Kadın Sağlığı Eğitimi, Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadele Mekanizmaları Gibi Başlıklarda Verilen Eğitimler	Kişi	9.176
412: İnsan Hakları Değerlendirilmesi		
412-3 İnsan hakları hükümleri içeren veya insan hakları taramasından geçen önemli yatırım anlaşmaları ve sözleşmeler	Birim	2021
• İzmir'de İş Gücü Sömürüsü için İnsan Ticareti Konusunda Farkındalık Artırımı ve Kapasite Oluşturma Projesi	Avro	25.000
• Roman Refahı (Romani Well Being) Projesi	USD	12.515
413: Yerel Topluluklar		
413-1 Yerel topluluk katılımı, etki değerlendirmeleri ve geliştirme programları içeren operasyonlar	Birim	2021
• İzmir'de Bulunan Yerel Orkestraların Konserleri	Adet	5
• Yerel Çeşitlerin Korunması ve Geliştirilmesi Hakkında Verilecek Eğitim Sayısı	Adet	33
• Yerel İlçelere Taziye Paketi Yardım Miktarı	Adet	5.072
• Mera İzmir Projesi ve Bitkisel Üretim (Süt)	Ton	1.249

• Maraton Koşusu	km	42
• Yol Koşusu	km	10
• İlkokul Öğrencilerine Hayvan Sevgisi ve Zoonoz Hastalıklar Konusunda Verilen Eğitim Sayısı	Adet	22
• Ücretsiz Bisiklet Faaliyetlerinden Faydalanan Sayısı	Adet	9.577
• Buz Sporları Salonu Halk Seansı Hizmetlerinden Faydalanan Vatandaş Sayısı	Kişi	4.847
• Buz Sporları Salonu Halk Seansı Hizmetlerinden Faydalanan Okul Sayısı	Adet	12
• Buz Sporları Salonu Halk Seansı Hizmetlerinden Faydalanan Öğrenci Sayısı	Kişi	11.217
• Buz Sporları Salonu Halk Seansı Hizmetlerinden Faydalanan Engelli Sayısı	Kişi	300
• Spor Ekipmanı Desteği Verilen Okul Sayısı	Adet	6
• Okullarda Spor Sahası Zemin Kaplama Çalışması Yapılacak Alan	m ²	582
• Girişimcilik Potansiyeline Sahip Bireylerin Desteklenmesi Amacıyla Verilen Eğitim Sayısı	Adet	1
• Zirai İlaç Atıklarının (Ambalaj) Toplanması Kapsamında Verilen Eğitim Sayısı	Adet	10
416: Müşteri Sağlığı ve Güvenliği		
416-1 Ürün ve hizmet kategorilerinin sağlık ve güvenlik etkilerinin değerlendirilmesi	Birim	2021
• Eşrefpaşa Hastanesi Yatan Hasta Memnuniyet Oranı	%	97
• Eşrefpaşa Hastanesi Poliklinik Hasta Memnuniyet Oranı	%	96
• Eşrefpaşa Hastanesi Acil Servis Memnuniyet Oranı	%	97
• Hizmet Yardımı Yapılan Hasta, Yaşlı ve Engelli Kişi Sayısı	Kişi	1.733
• Sosyal İnceleme Yapılan Hasta, Yaşlı ve Engelli Kişi Sayısı	Kişi	1.248
• Sağlıklı Yaş Alma Merkezinde Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	Adet	16
• Sağlıklı Yaş Alma Merkezinde Açılan Kurs Sayısı	Adet	77

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 2021 faaliyet raporuna göre oluşturulan entegre faaliyet raporunda Tablo 6'da verilen göstergelerle ilgili sayısal verilere ve

bilgiler tespit edilmemiştir. Göstergelerle uyumlu olabilecek sözel bilgilere rastlanırken bu bilgiler sayısallaştırılmamıştır.

Tablo 6: Belediye Faaliyet Raporunda Yer Verilmeyen veya Sayısallaştırılmamış Göstergeler

GRI 200: Ekonomik Standartlar Seti (2016)	GRI 400: Sosyal Standartlar Seti
201: Ekonomik Performans	401: İstihdam
201-2 İklim değişikliğinden kaynaklanan finansal sonuçlar ve diğer riskler ve fırsatlar	401-1 Yeni işe alımlar ve çalışan devir hızı
201-3 Tanımlanmış fayda planı yükümlülükleri ve diğer emeklilik planları	401-2 Tam zamanlı çalışanlara sağlanan, geçici veya yarı zamanlı çalışanlara sağlanmayan yan haklar
201-4 Devletten alınan mali yardım	401-3 Ebeveyn izni
202: Pazar Konumu	402: İşgücü Yönetim İlişkileri
202-1 Yerel ile karşılaştırıldığında cinsiyete göre giriş seviyesindeki ücret oranları	402-1 Operasyonel değişikliklerle ilgili asgari bildirim süreleri
202-2 Yerel topluluktan işe alınan üst yönetimin oranı	403: İş Sağlığı ve Güvenliği
203: Dolaylı Ekonomik Etkiler	403-1 Resmi ortak yönetim işçi sağlığı ve güvenliği komitelerinde işçi temsili
203-2 Dolaylı önemli ekonomik etkiler	403-2 Yaralanma türleri ve yaralanma oranları, mesleki hastalıklar, çalışılmayan günler, devamsızlık ve işle ilgili ölümlerin sayısı
204: Tedarik Etkileri	403-3 Meslekleri ile ilgili yüksek insidans veya yüksek hastalık riski olan çalışanlar
204-1 Yerel tedarikçilere yapılan harcama oranı	403-4 Sendikalarla yapılan resmi anlaşmalarda yer alan sağlık ve güvenlik konuları
205: Yolsuzlukla Mücadele	404: Eğitim – Öğretim
205-1 Yolsuzlukla ilgili riskler açısından değerlendirilen operasyonlar	404-1 Çalışan başına yıllık ortalama eğitim saati
205-2 Yolsuzlukla mücadele politika ve prosedürleri hakkında eğitim ve iletişim	404-3 Düzenli performans ve kariyer gelişimi değerlendirmeleri alan çalışanların yüzdesel bildirimi
205-3 Doğrulanmış yolsuzluk vakaları ve yolsuzluklar için alınan önlemler	405: Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği
206: Rekabete Aykırı Davranışlar	405-2 Kadınların temel maaş ve ücretlerinin erkeklere oranı
206-1 Rekabete aykırı davranış, tröst ve tekel uygulamaları için yasal işlemler	407: Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakkı
GRI 300: Çevresel Standartlar	

301: Malzemeler	407-1 Örgütlenme özgürlüğü ve toplu pazarlık hakkının risk altında olabileceği operasyonlar ve tedarikçiler
301-1 Ağırlık veya hacim olarak kullanılan malzemeler	408: Çocuk İşçiliği
301-2 Kullanılan geri dönüştürülmüş girdi malzemeleri	408-1 Çocuk işçiliği vakaları açısından önemli risk altındaki operasyonlar ve tedarikçiler
301-3 Geri kazanılmış ürünler ve bunların ambalaj malzemeleri	409: Zorla ve Zorunlu Çalıştırma
302: Enerji	409-1 Zorla veya zorunlu çalıştırma vakaları açısından önemli risk altındaki operasyonlar ve tedarikçiler
302-2 Organizasyon dışındaki enerji tüketimi	410: Güvenlik Uygulamaları
302-3 Enerji yoğunluğu	410-1 İnsan hakları politikaları veya prosedürleri konusunda eğitim almış güvenlik personeli
302-5 Ürün ve hizmetlerin enerji ihtiyaçlarında azalma	411: Yerli Halkların Hakları
303: Su	411-1 Yerli halkların haklarını içeren ihlal vakaları
303-1 Kaynağa göre su çekimi	412: İnsan Hakları Değerlendirilmesi
303-2 Su çekilmesinden önemli ölçüde etkilenen su kaynakları	412-1 İnsan hakları ile ilgili incelemelere veya etki değerlendirmelerine tabi olan operasyonlar
303-3 Geri dönüştürülen, yeniden kullanılan su	412-2 İnsan hakları politikaları veya prosedürleri hakkında çalışan eğitimi
304: Bio-çeşitlilik	413: Yerel Topluluklar
304-2 Faaliyetlerin, ürün ve hizmetlerin önemli etkileri	413-1 Yerel topluluk katılımı, etki değerlendirmeleri ve geliştirme programları içeren operasyonlar
304-4 IUCN Kırmızı Liste türleri ve operasyonlardan etkilenen alanlarda yaşam alanlarına sahip ulusal koruma listesi türleri	414: Tedarikçi Sosyal Değerlendirmesi
305: Emisyonlar	414-1 Sosyal kriterler kullanılarak taranan yeni tedarikçiler
305-2 Dolaylı enerji (Kapsam 2) sera gazı emisyonları	414-2 Tedarik zincirindeki olumsuz sosyal etkiler ve alınan önlemler
305-3 Diğer dolaylı (Kapsam 3) sera gazı emisyonları	415: Kamu Politikası
305-4 Sera gazı salınım yoğunluğu	415-1 Siyasi katkılar
305-6 Ozon tabakasını incelten maddelerin (ODS) emisyonları	416: Müşteri Sağlığı ve Güvenliği
305-7 Azot oksitler (NOX), kükürt oksitler (SOX) ve diğer önemli hava emisyonları	416-2 Ürün ve hizmetlerin sağlık ve güvenlik etkilerine ilişkin uyumsuzluk vakaları
306: Atık Sular ve Atıklar	417: Pazarlama ve İsimlendirme
306-1 Kaliteye ve varış noktasına göre su tahliyesi	417-1 Ürün ve hizmet bilgileri ve etiketleme gereksinimleri
306-3 Önemli dökümler	417-2 Ürün ve hizmet bilgileri ve etiketlemeyle ilgili uyumsuzluk vakaları
306-4 Tehlikeli atıkların taşınması	417-3 Pazarlama iletişimiyle ilgili uyumsuzluk vakaları
306-5 Su deşarjlarından ve / veya yüzey akışından etkilenen su kütleleri	418: Müşteri Gizliliği
308: Tedarikçi Çevresel Değerlendirmesi	418-1 Müşteri gizliliğinin ihlalleri ve müşteri verilerinin kaybedilmesi ile ilgili doğrulanmış şikâyetler
308-1 Çevresel kriterler kullanılarak taranan yeni tedarikçiler	419: Sosyoekonomik Uyum
308-2 Tedarik zincirindeki olumsuz çevresel etkiler ve alınan önlemler	419- 1 Sosyal ve ekonomik alanda yasa ve yönetmeliklere uyulmaması

5. SONUÇ

Sadece kâr elde etme düşüncesinin üçüncü taraflara hesap vermektan ve şeffaflıktan uzak, tek taraflı ve çıkarıcı bir düşünme biçimi olduğunu söyleyebiliriz. Bu yaklaşım sürdürülebilirlikle bağdaşmamakta, kaynaklar tüketilirken toplumdaki tüm kesimlerin ve özellikle gelecek nesillerin haklarını gözetmemektedir. Dolayısıyla, doğal kaynakların sınırsız olmadığı temelinde ve sürdürülebilir kalkınma özelinde gelecek nesillere yaşanılabilir bir dünya bırakma kaygısı hem özel sektörde hem de kamu sektöründe öncelikli konular arasında yerini almıştır. İşletmelerin raporlamalarını etkileyen sürdürülebilirlik yaklaşımı finansal bilgilerle birlikte finansal olmayan bilgilerin de paylaşılmasını gerektirmektedir. Bu çalışmanın amacı olan yerel yönetimlerde entegre faaliyet raporunun oluşturulmasıyla yerel yönetimlerin öncelikle hizmet verdikleri bölgeye, sonrasında da ulusal ve uluslararası

normlara karşı sorumluluklarını yerine getirebilecekleri gösterilmiştir.

Bu çalışmada GRI göstergeleri baz alınarak mevcut bir faaliyet raporu üzerinden bir belediyenin faaliyetleri uyumlaştırılmaya çalışılmıştır. Yerel yönetimlerin faaliyet raporları içerik olarak oldukça kapsamlı hazırlanabilmektedir. Bu faaliyet raporlarının kapsamı 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu tarafından belirlendiğinden yerle yönetimler öncelikle bu kanun çerçevesinde faaliyet raporlarını hazırlamaktadırlar. 5018 sayılı Kanun'un çerçevesinde istenilen bilgileri paydaşlarıyla paylaştıktan sonra diğer bilgileri kendi tercihleriyle ilave etmektedirler. Dolayısıyla yerel yönetimlerin faaliyet raporlarının sayfa sayısı da artmaktadır. Yerel yönetimler hizmet yaklaşımlarıyla sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma veya bu konularla bağlantılı faaliyetlerine raporlarda bilgi verme amaçlı paylaşırken belirli bir

sisteme bağlı kalarak yapmamaktadır. Bu nedenle, yerel yönetimler finansal bilgilerinin sunma biçimleri belirli bir düzene bağlı olduğundan bunları çok daha net ortaya koyabilirken, finansal olmayan bilgileri sunarken belirlenmiş bir biçimin olmayışı entegre bir faaliyet raporu hazırlarken bir zorluk olarak karşılımlarına çıkmaktadır. Bu zorluk nedeniyle GRI göstergelerine göre hazırlanan bu çalışmadaki birçok göstergenin karşılığının mevcut faaliyet raporunda tespit edilememiş veya mevcut faaliyet raporunda karşılığı sözel olarak bulunsa bile bir ölçütle verilmediğinden veya sayısallaştırılmadığından kullanılamamıştır. Örneğin, GRI'nın 303 numaralı "Su" başlığının alt göstergelerine ("kaynağa göre su çekimi, su çekilmesinden önemli ölçüde etkilenen su kaynakları ve geri dönüştürülen, yeniden kullanılan su") dair 2021 yılı faaliyet raporunda örtüşecek sayısal bir bilgi yer almamaktadır. Diğer taraftan, mevcut faaliyet raporunda GRI'nın 202 numaralı "Ekonomik Performans" başlığının altındaki "iklim değişikliğinden kaynaklanan finansal sonuçlar ve diğer riskler ve fırsatlar" göstergesiyle ilgili de sayısal/finansal bir bilgi yer almamaktadır. Ancak, belediyenin "Herkesin Güvenilir, Sürdürülebilir ve Uygun Fiyatlı Enerjiye Erişimi Desteklenecek" 2.4. numaralı stratejik hedefinin performans hedefi olarak "İklim Değişikliği ve Temiz Enerji Faaliyetlerinin Yürütülmesi" verilmiştir. Bu hedef kapsamında, 2021 yılı faaliyet raporunda belediyeye ait 4 adet tesisin çatısına toplam 220 KWE güç üretimli güneş enerji santrallerinin kurulduğunu belirtmiştir (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2021, s. 108). Bu örnekten anlaşılacağı üzere faaliyet raporunda entegre faaliyet raporundaki göstergenin karşılığı olabilecek bilgi yer almakta, ancak sayısallaştırılmadığı (yukarıda verilen örnekte finansal sonuç bilgisi sunulmadığından) için kullanılamamaktadır.

Yerel yönetimlerin hazırlayacakları entegre faaliyet raporlarında belirli bir raporlama biçimi (IRC, GRI veya başka bir format) zorunlu olmasa bile yerel yönetimler göstergeleri dikkate alarak sunacakları bilgileri yeniden değerlendirip, ölçümünü yaptıklarını ve verilerine sahip oldukları bilgiyi paylaşabilirler. Ayrıca göstergeler yerel yönetimler için bir kılavuz görevi görecek, ölçümünü yapmadıklarını tespit edip bunların ölçümleri ve sayısallaştırmaları gerekli kılacaktır. Sonuçta ölçülemeyen konuları yönetmek oldukça zordur. Yerel yönetimlerin entegre raporlama konusundaki çalışmalarının hem ilgili kamu otoriteleri nezdinde hem de diğer paydaşlarla birlikte ele alınmasını, mevcut entegre raporlama göstergeleriyle

birlikte yerel yönetimlerin kendine özgü bir entegre raporlama biçimi üzerinde çalışmaların yapılması gerektiğini öneriyoruz.

KAYNAKLAR

Akçakaya, O. (2016). Kentsel sürdürülebilirliğin uygulanması ve ölçülmesi bağlamında yerel yönetimlerin fonksiyonu. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (4): 47-64.

Aras, G. ve Sarıoğlu, G. U. (2015). Kurumsal Raporlamada Yeni Dönem: Entegre Raporlama. *TUSİAD yayını*, İstanbul.

Arslan, M. ve Özkan, O. (2018). Entegre Raporlamaya Evrilmeye Süreci ve Durum Tespiti-Bist Örneği. *Mali Çözüm Dergisi*, 28: 29-52.

Basiago, A. D. (1998). Economic, social, and environmental sustainability in development theory and urban planning practice. *Environmentalist*, 19(2): 145-161.

Bozlağan, R. (2010). Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı. *Journal of Social Policy Conferences*, 50: 1011-1028.

Eccles, R. G., Krzus, M. P., ve Tapscott, D. (2010). *One Report Integrated Reporting For Sustainable Strategy*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Eccles, R.G. ve Krzus, M.P. (2010). *OneReport Integrated Reporting for a Sustainable Strategy*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Eceral, T. Ö. ve Özmen, C. A. (2009). Beypazarı'nda Turizm Gelişimi ve Yerel Ekonomik Kalkınma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2): 46-74.

Erdoğan, O. (2020). Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası ve İyi Yönetim İlkeleri Üzerinden Yerel Yönetimlerde Reform. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1): 221-242.

Ertürk, H. (2009). *Çevre Bilimleri*. Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

Gökmen, E. Ö. (2013). Entegre Raporlamaya Hazır mısınız?. *EKOIQ Dergisi*, 32, 71.

GRI. (2016). GRI 101: FOUNDATION, <https://www.globalreporting.org/standards/media/1036/gri-101-foundation-2016.pdf> adresinden 01.10.2022 tarihinde erişilmiştir.

- Güney, S. ve Dinler, S. (2021). Sustainability Reports Frames & GRI-Specific Standard Disclosures Series: Evaluation of The Turkish Airlines 2018- 2019 Sustainability Reports. *Anadolu University Journal of Faculty of Economics*, 3 (2): 100-118.
- Hoque, M. E. (2017). Why Company Should Adopt Integrated Reporting?. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 7(1): 241-248.
- IFAD. (1999). Good Governance: An Overview. <https://www.ipa.government.bg/sites/default/files/pregled-dobro-upravljenie.pdf> adresinden 05.10.2022 tarihinde erişilmiştir.
- IRC - Integrated Reporting Committee. (2011). Framework for Integrated Reporting and the Integrated Report: discussion paper. Integrated Reporting Committee (IRC) of South Africa. <http://integratedreportingsa.org/ircsa/wp-content/uploads/2017/05/IRC-of-SA-Integrated-Reporting-Guide-Jan-11.pdf> adresinden 04.10.2022 tarihinde erişilmiştir.
- IRC - Integrated reporting committee (IRC) of South Africa. (2014). Preparing An Integrated Report A Starter's Guide. http://integratedreportingsa.org/ircsa/wp-content/uploads/2017/05/IRCSA_StartersGuide.pdf adresinden 04.10.2022 tarihinde erişilmiştir.
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2021). Faaliyet Raporu. https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/43_29042022_120114_29042022111147186_1.pdf adresinden 01.10.2022 tarihinde erişilmiştir.
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2022). Faaliyet Raporları. <https://www.izmir.bel.tr/tr/Dokumanlar/23/43> adresinden 01.10.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Karğın, S., Aracı, H. ve Aktaş, H. (2013). Entegre Raporlama: Yeni Bir Raporlama Perspektifi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 6(1): 27-46.
- Kaypak, Ş. (2010). Ekolojik Turizmin Sürdürülebilirliği. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi (e-dergi)*, 2(2): 93-114.
- Köse, H. (2015). Belediyelerde Faaliyet Raporu Hazırlama Süreci ve Ortaya Çıkan Sorunlar. *ABMYO Dergisi*, 40: 51-66.
- Marşap, B., Demirel, B.L., Altınay, A. (2020). Entegre Raporlama ve Yerel Yönetimlerde Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi. Özel Sayı 22: 47-64.*
- PWC. (2012). Integrated Reporting The Future of Corporate Reporting. https://www.pwc.de/de/rechnungslegung/assets/integrated_reporting.pdf adresinden 15.02.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Şolt, H. B. (2018). Kent Planlama, Kentsel Mutluluk ve Yerel Yönetim Etkileşimi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(3): 53-60.
- Torjman, S. ve Leviten-Reid, E. (2003). The Social Role of Local Government. *The Caledon of Social Policy*. https://carleton.ca/cure/wp-content/uploads/Torjman_2003.pdf adresinden 15.02.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Yılmaz, H. H., Emil, M. F. ve Kerimođlu, B. (2012). Yerel Yönetimler Maliyesi-Temel İlkeler ile Mevzuat ve Uygulama Açısından Türk Yerel Yönetim Yapılanmasında Mali Yönetim ve Kaynak Kullanım Sistemi. *Mali Hizmetler Derneği*, Yayın No: 10, Ankara.
- Yüksel, F. (2017). Entegre Raporlama, Türk İşletmelerinin Entegre Raporlamaya Bakışı Üzerine Bir Araştırma. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Celal Bayar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.